

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

**Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

Спеціалізація 014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними
спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 04 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Етнологія
Викладач (і)	Солонець Ірина Федорівна
Контактний телефон викладача (ів)	+380975810782
E-mail викладача	ira_solonets@i.ua
Формат дисципліни	Очна форма/заочна форма
Обсяг дисципліни	90 год. 3 кредити
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	четвер, 15.00 год. – 17.00 год.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Етнологія» сприяє поглибленню знань студентів про етногенез та етнічну історію народів світу, допомагає глибше ознайомитися з етнічними та культурними процесами, що відбуваються в різних країнах та регіонах. У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданнями та функціями етнології, розглядають історію розвитку етнології в Україні та за кордоном, географічну, антропологічну, мовну та господарсько-культурну класифікацію народів світу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Етнологія» полягає у тому, щоб на основі засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу сформувати в студентів комплекс знань, вмінь та навичок з етнології в її історичному становленні поглиблене вивчення етнічної культури світу та міжетнічних процесів. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: ключові проблеми сучасної етнології, закономірності виникнення, формування та розпаду етнічних спільнот, різноманітні підходи до класифікації етносів, складові традиційної культури етнічних спільнот; розуміти співвідношення сучасної етнічної та політичної карти світу, сучасні етнічні процеси; усвідомлювати різноманітність та рівноцінність етнічних культур; вміти: аналізувати концепції та підходи етногенезу; оволодіти методикою етнологічних досліджень, методологією типології етнічних процесів і явищ; характеризувати матеріальну і духовну культуру етносів; використовувати етнографічні матеріали для здійснення історичних реконструкцій.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність до критичного мислення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК-4. Здатність інтегрувати складні професійні вміння гри на музичних інструментах, співу, диригування вокально-хоровими шкільними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації вокально-хорових творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію).

ФК-6. Здатність аргументувати власну музично-професійну позицію стосовно дидактичних принципів музичного краєзнавства; здатність демонструвати набуті знання з музичного краєзнавства у процесі викладання диригування.

ФК-8. Здатність аналізувати вокально-хорові твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ФК-9. Володіння основними психолого-педагогічними комунікативними аспектами, що сприяють продуктивній творчій діяльності дитячого колективу.

ФК-16. Здатність організувати освітній процес на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення навчального музичного процесу в закладах освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН-01 Вміти здійснювати педагогічну діяльність, застосовувати знання з історії України, української культури, філософії, української та іноземної мов в процесі педагогічної діяльності, використовувати та аргументувати методи та прийоми викладання

ПРН-02. Здатність здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми; вміння вирішувати педагогічні, навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів та їх музичної підготовки.

ПРН-03. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми техніки диригування.

ПРН-04. Готовність до художньо-творчої, виконавсько-хорової діяльності; інтерпретування вокально-хорових творів; реалізації колективних вокально-хорових проєктів; розробки художньо-практичних, музичних завдань для учнів, відповідно до їх вікових особливостей.

ПРН-17. Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній та педагогічній роботі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / <u>індивідуальні</u>	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Семестр VII	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб
Змістовий модуль 1. Етнопедагогіка – сукупне педагогічне знання і виховний досвід народу			
Тема 1 Етнологія як науки, її місце в системі гуманітарних наук.	4	2	10
Тема 2. Етнічна картина світу.	2	2	10
Тема 3. Традиційна культура.	2	2	10
Тема 4. Етнопсихологія народів світу	2		10

Тема 5. Етнічні конфлікти	4	2	10
Тема 6. Етнічні процеси	2		5
Тема 7. Міграційні процеси та етнічне відтворення.	4	2	5
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>90 – 100 A (відмінно)</p> <p>80 – 89 B (добре)</p> <p>70 – 79 C</p> <p>60 – 69 D (задовільно)</p> <p>50 – 59 E</p> <p>26–49 FX (незадовільно з можливістю повторного складання)</p> <p>Оцінка «A» («відмінно»). Яскрава професійна спрямованість на диригентсько-хорову діяльність. Вільне володіння диригентським апаратом (енергійність, гнучкість та чіткість афтактів та диригентської схеми, підготовленість і відповідність зняттів характеру образу, осмислений перерозподіл навантаження в руках, виразний та вольовий погляд, усвідомлене та артистичне виконання, яскраве та переконливе пластичне втілення емоційного смислу хорового образу). Високий рівень сформованості комунікації (вербально-мімічної) та управління виконавцями.</p> <p>Оцінка «B» («дуже добре»). Хороший рівень професійної спрямованості на процес диригування, володіння диригентською технікою, рівень професійної спрямованості на процес диригування, володіння диригентською технікою, диригентською технікою, зняття іноді не відповідають усім засобам музичної виразності, здатність досить мотивовано мімічно і пластично втілювати емоційний зміст музичного хорового твору. Демонстрація вольових якостей, активності і самостійності при виконанні хорового твору; наявність окремих лідерських якостей (волі, рішучості, цілеспрямованості). Досить високий рівень розвитку музичного слуху, музичного мислення, музичної пам'яті, музичної уяви та виконавських умінь (надійності, витривалості, артистизму).</p>
---	---

	<p>Оцінка «С» («добре»). Впевнене виконання з незначною кількістю змістовних помилок. Середній рівень спрямованості на процес диригування, досить зрозумілі ауфтаки, зняття іноді не відповідають усім засобам музичної, виразності, фрагментарно використовуються ауфтаки-попередження та диференціація функцій рук.</p> <p>Середній рівень виконавської стабільності, самоконтролю та здатності до самовиховання, з незначною кількістю змістовних помилок. Середній рівень спрямованості на процес диригування, досить зрозумілі ауфтаки, зняття іноді не відповідають усім засобам музичної, виразності, фрагментарно використовуються ауфтаки-попередження та диференціація функцій рук. Середній рівень виконавської стабільності, самоконтролю та здатності до самовиховання.</p> <p>Оцінка «D» («достатньо»). Виконання творів з незначною кількістю технічних і змістовних помилок, що знижують рівень виконання до середнього. Достатній рівень спрямованості та мотивації до диригентсько-хорової діяльності. Нечіткий прийом передачі темпів та динаміки, слабкий рівень сформованості мімічних умінь та прийомів невербального спілкування з концертмейстером. Задовільний рівень розвитку окремих компонентів музичної виразності та виконавських умінь.</p> <p>Оцінка «E» («задовільно»). Початковий рівень сформованості мануальних умінь, значна кількість технічних помилок з основ постановки диригентського апарату (неточні ауфтаки, відсутність знят, малюнки диригентської схеми не пов'язані з музичним текстом, наявність паралельних рухів), низький рівень сформованості умінь та прийомів невербального спілкування з концертмейстером. Початковий рівень прояву виконавських умінь, самоконтролю та самоаналізу, недостатній рівень розвитку особистісних якостей майбутнього хормейстера.</p> <p>Оцінка «незадовільно» (складається з двох рівнів складності), а саме: FX – «незадовільно з можливістю повторного складання»: виконання музичних творів зі значними художньо-технічними недоліками, що не задовольняє мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності, які можна підвищити за умов самостійного стійкого доопрацювання; F – «незадовільно з обов'язковим вивченням повторного курсу» ставиться у випадку неспроможності до виконання музичних творів диригування, демонстрації дуже низького рівня компетентності та потребує повторного вивчення дисципліни.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>На письмові контрольні роботи виносяться питання, опрацьовані на лекціях та самостійно. Дана форма контролю дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Контрольні роботи виконуються у формі тестів та письмових теоретичних питань.</p> <p>Такі роботи виконуються згідно графіку навчального процесу.</p> <p>Контрольна робота оцінюється від 1 до 10 балів.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Семінарські заняття проводяться у різних формах – опитування, дискусія, обговорення, творчі завдання тощо.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	До здачі заліку допускаються студенти, які: - не мають невідпрацьованих пропусків занять; - у повному обсязі засвоїли матеріал; - опрацювали теоретичний матеріал відведений для самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік). Форма здачі (усне опитування).

7. Політика навчальної дисципліни

Курс є органічною частиною освітньої програми і відповідає її логіці і вимогам. Відповідно, всі документи, розроблені для даної освітньої програми щодо оцінювання, результатів навчання, тощо є чинними при вивченні дисципліни.

Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

[Кодекс академічної доброчесності](#) є обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу.

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника на <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. У разі відсутності студента на занятті передбачено відповідний порядок відпрацювання пропущених годин. Студент, який допустив пропуск заняття, зобов'язаний після виходу на навчання подати на кафедру дані щодо причин пропуску. Відпрацювання пропущених занять виконується у формі написання конспекту з пропущених тем.

8. Рекомендована література

1. Борисенко, В.К., 2007. Українська етнологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Либідь.
2. Кафарський, В.І. та Савчук, Б.П., 2006. Етнологія. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури.
3. Лозко, Г.С., 2001. Етнологія України. Київ: АртЕк.
4. Савчук, Б., 2004. Українська етнологія. Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
5. Тиводар, М.П., 2010. Етнологія: навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. Вид. 3-

те, виправл. і доповн. Ужгород: Гражда.

6. Хоптяр, Ю.А., 2008. Етнологія: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006.
7. Хрящевська, Л.М., 2012. Загальна та українська етнологія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон.
8. Юрій, М., 2006. Етнологія: Навчальний посібник. Київ: Дакор.
9. Капелюшний, В.П., Казакевич, Г.М. та Чернищук, Н.В., 2013. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД».
10. Ломака, О., 2012. Класифікація етнічних процесів у вітчизняній етнології. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Історичні науки, 16, с.48-55.
11. Надольська, В.В., 2009. Етнологія: термінологічно-понятійний довідник. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки.

Викладач доц. Солонець І.Ф.